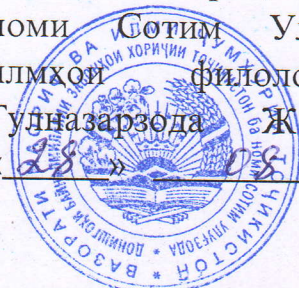

«Тасдиқ менамоям»

ректори Донишгоҳи байналмилалӣ
забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба
номи Сотим Улуғзода, доктори
илмҳои филологӣ, профессор
Гулназарзода Ж.Б.
«28» 08 соли 2025

ТАҚРИЗИ МУАССИСАИ ПЕШБАР

ба диссертатсияи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ дар мавзӯи «Сиёсати инноватсионии давлат ва хусусиятҳои он дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияҳои сиёсӣ.

Мутобиқати мавзӯ ва диссертатсия ба муҳтавои шиносномаи ихтисоси илмӣ. Диссертатсияи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ дар мавзӯи «Сиёсати инноватсионии давлат ва хусусиятҳои он дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки ба ҳимоя пешниҳод гардидааст, ба шиносномаи ихтисоси илмӣ 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияҳои сиёсӣ мувофиқат менамояд. Ҳамзамон, мазмун ва муҳтавои диссертатсияи мазкур бо мавзӯҳои пешбиниамудай Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмӣ-техникӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025», ки аз 26.09.2020, тахти №503 қабул гардидааст, мутобиқат дорад. Дар қарори мазкур мафҳумҳои «инноватсия», «рушди инноватсионӣ», «технологияҳои инноватсионӣ рушд», «ҳукумати электронӣ» ва ғайра барои таҳқиқ пешбинӣ гардидаанд.

Мубрами мавзӯи таҳқиқ. Дар марҳалаи нави рушди соҳаҳои муҳталифи ҷомеа, раванди самараноки сиёсати инноватсионӣ, татбиқи ҳукумати электронӣ ва рақамикунории иқтисодиёти миллӣ яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати пешгирифтаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳсуб ёфта, дар ин мудат бо ташаббус ва дастгирии пайвастаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон заминаҳои рушди соҳа, механизмҳои татбиқ ва асосҳои сиёсӣ-ҳуқуқии он тақвият дода шудаанд.

Бо дарки муҳимияти мавзӯ ва вусъат бахшидан ба равандҳои инноватсионии кишвар, бо ташаббуси Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон зимни ироаи Паёми навбатӣ солҳои 2025-2030 «Солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия» эълон гардид. Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади татбиқ ва амалишавии сиёсати инноватсионӣ ва гузариш ба рақамикунонии соҳаҳои иқтисоди миллӣ қадамҳои устувор гузошта истодааст. Раванди амалишавии ташаббуси мазкур имкон медиҳад, ки дар панҷсолаи минбаъда мушкilot ва монеаҳои ҷойдошта пурра бартараф гардида, дар ин самт бо қабули як қатор санадҳои навӣ меъёрӣ-ҳуқуқӣ ва барномаҳои давлатӣ қадамҳои устувор гузошта мешавад.

Муаллиф дар таҳқиқоти худ ба маврид қайд намудааст, ки «Ташаккули таҳкими низоми миллии сиёсати давлатии инноватсионӣ барои Тоҷикистон як зумра мушкilotи рушди сиёсӣ ва иқтисодиро метавонад ҳал кунад. Таъмини рушди инноватсионӣ дар асоси дастгирии комёбиҳои илмӣ ва технологӣ барои Тоҷикистон зарур мебошад. Ҳамин тариқ, барои муассисаҳои давлатӣ ва тамоми сохторҳои институтсионалии ҷомеаи шаҳрвандӣ иштироки фаъол дар раванди инноватсионӣ аҳаммияти калон дорад».

Таҳлил ва омӯзиши ҳамаҷонибаи диссертатсия нишон медиҳад, ки муаллиф раванди татбиқи сиёсати инноватсиониро дар шароити соҳибистиклолӣ ба эътибор гирифта, дар ду боби алоҳида вобаста ба предмети илмҳои сиёсӣ бештар масъалаи тадбирирандешӣро ҷиҳати таҳияи механизмҳои муассир, раванди иҷроиши санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ ва барномаҳои давлатиро таҳлил намуда, ба самти амалишавии равандҳои инноватсионӣ таваҷҷуҳи хоса зоҳир намудааст. Муаллиф зимни таҳқиқоти хеш қайд намудааст, ки барномаҳо ва стратегияҳои рушди инноватсионӣ тарафҳо ва масъалаҳои гуногуни сиёсати инноватсиониро баррасӣ ва муваффақона роҳи ҳалли онро ишора меkunанд. Масалан, «Барномаи рушди инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2020» ба ҳалли масъалаҳои равона шудааст, ки дар татбиқи босамари сиёсати инноватсионӣ ҳалал мерасонанд. Дар ҳуҷҷати мазкур монеаҳои мавҷуда муфассал таҳлил шуда, роҳҳои бартараф кардани монеаҳои, ки ҳалли онҳо ба рушди равандҳои инноватсионӣ дар кишвар мусоидат меkunанд, пешниҳод шудааст. Ҳамзамон, дар қисмати ниҳии таҳқиқот аз ҷониби муаллиф пешниҳод шудааст, ки барномаи рушди сиёсати инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ба сохтори он дохил намудани маҷмуи муқаррароти ба таври мунтазам сохташуда, ки афзалиятҳои дарозмуддати стратегиро дар соҳаи ҳамкорӣҳои

байналмилалии илмию техникии сиёсати инноватсионӣ инъикос менамоянд, ба эътибор гирифта, дар давраи муайян таҳия ва қабул карда шавад.

Дар асоси гуфтаҳои боло, хулосаҳо ва натиҷаҳои амалии таҳқиқот, пеш аз ҳама барои муҳаққиқони соҳа, аҳаммияти хоса дошта, ҳамзамон барои онҳое, ки ба омӯзиши равандҳои инноватсионӣ ва татбиқи ҳукумати электронӣ таваҷҷуҳ зоҳир менамоянд, аҳаммияти хеле муҳим дорад. Инчунин, гуфтан мумкин аст, ки диссертатсияи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ ба омӯзиши яке аз мавзӯҳои рӯзмараи замони муосир бахшида шуда, хулоса ва тавсияҳои он оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот барои инкишоф ва рушди минбаъдаи равандҳои сиёсати инноватсионӣ дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳаммияти илмию амалӣ дорад. Дар ҳамин асос, мавриди омӯзиш ва таҳқиқ қарор додани мавзӯи мазкур, муайян намудани хусусиятҳои он, таҳқиқи самтҳои афзалиятнок ва имкониятҳои амалишавии сиёсати инноватсионӣ дар шароити муосири Тоҷикистон яке аз самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ба ҳисоб меравад.

Дарачаи асоснокии гузоришҳои илмӣ, хулосаю пешниҳод, ки дар диссертатсия оварда шудаанд. Дар таҳқиқоти анҷомдодашудаи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ бараъло мушоҳида мегардад, ки муаллиф натиҷаҳо ва тавсияҳои худро ба таври воқеӣ бо истифода аз усулҳои илмии муосир таҳқиқ ва асоснок намудааст. Муаллиф дар таҳқиқоти мазкур ҷиҳати татбиқи самараноки сиёсати давлатии инноватсионӣ дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон равиши муқоисавӣ, систематикӣ ва илмиро мавриди истифода қарор дода, таваҷҷуҳи асосиро ба масъалаҳои муҳим ва рӯзмарра, аз ҷумла муайян намудани асосҳои назариявӣ ва методологии сиёсати инноватсионии давлатӣ, таҳлили муқоисавии таҷрибаи хориҷӣ дар соҳаи сиёсати инноватсионии давлатӣ, асоснок намудани асосҳои сиёсату ҳукукии сиёсати инноватсионӣ дар Тоҷикистон ва муайян намудани механизмҳои татбиқи сиёсати давлатии инноватсионӣ дар шароити муосир равона намудааст. Дар таҳқиқоти мазкур мафҳум ва категорияҳо, ба монанди «инноватсия», «инноватсия дар сиёсат», «инноватсияи сиёсӣ» ва «сиёсати инноватсионӣ» дуруст истифода гардидаанд.

Ҷабҳаҳои назариявии таҳқиқот дар доираи таҳлилҳои васеи адабиёти илмӣ, истифодаи санадҳои муътамади меъёрӣ-ҳуқуқӣ, концепсия, стратегия ва барномаҳои давлатӣ муайян карда шудааст. Мақсади асосии рисолаи диссертатсиониро омӯзиш ва таҳлили ҳамаҷонибаи сиёсати инноватсионии давлат дар шароити

соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бар мегирад, ки дар шароити рушду пешрафти соҳаҳои мухталифи мамлакат ва рушди илмҳои сиёсии ватанӣ сахми назаррас дорад.

Хулоса ва тавсияҳои муаллиф ҷиҳати такмили механизмҳои муассири сиёсати давлатии инноватсионӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон хусусияти мушаххас ва амалӣ доранд, ки ин аз дараҷаи баланди амалии натиҷаҳои таҳқиқот гувоҳӣ медиҳад.

Навгонии илмӣ таҳқиқот ва соҳеҳии натиҷаҳои гирифташуда.

Навгонии илмӣ таҳқиқоти диссертатсияи мазкурро таҳлил ва омӯзиши сиёсати инноватсионии давлат ва хусусиятҳои он дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бар мегирад. Афзалияти таҳқиқоти диссертатсионии Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ дар он аст, ки он аз рӯйи муносибати мушаххаси илмӣ таҳия гардида, ба баррасии масъалаи сиёсати инноватсионӣ ҳамчун бахши махсуси стратегии сиёсати давлатӣ дар самти таҳкими заминаҳои рушди устувори Тоҷикистон пардохтааст. Натиҷаҳои илмӣ таҳқиқот ба сифати навоари илмӣ ба таври мухтасар ба таври зерин оварда шудааст:

- муаллиф кушиш намудааст, ки асосҳои методологӣ ва концептуалии сиёсати инноватсионии давлатро мавриди таҳлил ва омӯзиш қарор диҳад;

- дар диссертатсияи мазкур таҳлили муқоисавии таҷрибаи давлатҳои хориҷӣ дар соҳаи сиёсати инноватсионии давлатӣ (дар мисоли давлатҳои ИДМ, Аврупои Шарқӣ ва Осиё) мавриди омӯзиш қарор гирифта, воқеияти иҷтимоӣ сиёсии онҳо ба шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқ карда шудааст;

- бори аввал дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон марҳалаҳои ташаккулёбии заминаҳои сиёсӣ ҳуқуқии сиёсати инноватсионӣ асоснок карда шуда, дар ин самт низоми санадҳои меъёрӣ – ҳуқуқӣ, ки равандҳои инноватсиониро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд аз ҷониби муаллиф таҳия ва пешниҳод гардидааст;

- аз ҷониби муаллиф механизмҳои татбиқи сиёсати давлатии инноватсионӣ дар шароити муосир муайян карда шудааст;

- самтҳои афзалиятнок ва имкониятҳои амалишавии сиёсати давлатии инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси манфиатҳои миллӣ, иқтисодии захиравӣ ва дигаргуниҳои равандҳои сиёсии муосир, аз қабилӣ рақамикунонӣ, ҳамкорӣҳои илмӣ техникаӣ, рушди сармояи инсонӣ ва тавозуни минтақавӣ муқаррар ва ба низом дароварда шудаанд.

Ҳамзамон, гуфтан мумкин аст, ки тавсияҳои амалии муаллиф оид ба такмили сиёсати инноватсионии давлатӣ таҳия шудаанд, ки ба таҳкими ҳамохангӣ байни ниҳодҳои давлатӣ, таҳкими иқтисодии созмонҳои

ҷамъиятӣ, ғаёлсозии иштироки бахши хусусӣ ва баланд бардоштани масъулияти сиёсӣ дар раванди таҳия ва татбиқи стратегияи инноватсионӣ мусоидат менамояд. Инчунин, ҳулоса ва пешниҳодҳои муаллиф хусусияти амалӣ дошта ба ҳалли мушкилоти сиёсати инноватсионии давлат нигаронида шудааст. Аз ҷумла муаллиф, тадбирхоро ҷиҳати омодагии мутахассисони соҳаи инноватсия, таълими ҳарчи бештари натиҷаҳои корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ба истифода, баланд бардоштани маърифати саводнокии аҳоли ва мутобиқ намудани он бо талаботи шароити муосир, ҳавасмандгаронии муҳаққиқонро дар соҳаҳои илм ва инноватсия пешниҳод менамояд.

Муаллиф бо дарназардошти хусусиятҳои иқтисодӣ, сиёсӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии кишвар пешниҳодҳои муассир ва созандаро ҷиҳати ташаккули ва бартараф намудани монеаҳои ҷойдошта дар самти татбиқи сиёсати инноватсионӣ манзур намудааст.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия. Аҳамияти илмӣ таҳқиқот аз рушди асосҳои концептуалии сиёсати давлатӣ, идоракунии давлатӣ, ва ташаккули таълимот дар бораи хусусиятҳои асосии таҳкими самтгирии сиёсати давлатӣ дар бахши рушди устувор дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон иборат мебошад. Аҳамияти амалии таҳқиқоти диссертатсионӣ аз имкониятҳои истифодаи натиҷаҳои бадастомадаи таҳқиқоти диссертатсионӣ дар раванди таҳияи сиёсати давлатӣ дар самти рушди инноватсия, инноватсия дар идоракунии давлатӣ, танзими инноватсионии раванди идоракунии муносибатҳои ҷамъиятӣ, идоракунии инноватсионии давлатӣ дар шароити муосири инкишофи Тоҷикистон иборат мебошад. Дар таҳқиқоти мазкур аз ҷониби муаллиф вобаста ба амалишавии сиёсати инноватсионии давлат, ҳулосаҳо ва тавсияҳои илман асоснокшуда пешниҳод карда шудааст, ки аҳамияти амалии таҳқиқоти мазкурро боз ҳам асоснок менамояд.

Сиёсати инноватсионӣ механизми пайвандкунандаи сиёсат ва иқтисод, истифода ва низоми муносибатҳои рушди иҷтимоӣ мебошад. Он ба ташхиснамоии ҳадафҳои рушди сиёсӣ-идоракунӣ (ҳукумати электронӣ), сиёсӣ (қабули қарор), сиёсӣ-ҳарбӣ (инноватсия баҳри таълими заминаҳои ҳарбӣ қудратии давлат ба хотири таъмини амният ва устувори миллӣ), сиёсӣ-иттилоотӣ (баҳри идораи фазои иттилоотиву идеологӣ аз таҳрибкориҳои иттилоотӣ ва фарҳангӣ тамаддунӣ бо истифода аз технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ) ва сиёсӣ-иқтисодӣ (баҳри таъмини истиқлоли иқтисоди миллӣ) ва сиёсӣ-иҷтимоӣ рағбат карда мешавад. Дар маҷмӯъ, таҳқиқоти диссертатсионии мазкур

аҳаммияти баланди илмӣ, амалӣ, сиёсӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ дорад. Дар ин замина, хулоса ва натиҷаҳои таҳқиқоти муаллифро метавон ҳангоми таҳияи стратегия ва барномаҳои давлатӣ, масъалаҳои гуногуни вобаста ба сиёсати давлатӣ ва идоракунии ва таҳияи механизмҳои муассири инкишофи ҷомеаи тоҷикистонӣ ба таври васеъ мавриди истифода қарор дод.

Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ. Дарачаи эътимоднокии ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқотро муаллиф ба воситаи истифодаи доираи васеи адабиёти илмӣ ва асосҳои назариявӣ методологӣ дар диссертатсияи худ асоснок намудааст. Ҷанбаҳои назариявӣ методологии объекти таҳқиқотро назарияҳои илмӣ ва концепсияҳои методологии олимони ватанию хориҷӣ ташкил додааст. Инчунин, дар раванди таҳқиқот методҳои муқоисавӣ, таҳлили системавӣ, институтсионалӣ, методи таърихӣ, таҳлил ва таҷзия ба таври васеъ истифода гардидаанд, ки эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқотро асоснок мекунад.

Дар таҳқиқоти мазкур назарияҳои идоракунии инноватсионӣ, неруи ҳушманд, ҳукумати электронӣ, инноватсияи сиёсӣ, инноватсия дар сиёсат истифода гардидаанд. Дар маҷмӯъ гуфтан мумкин аст, ки дараҷаи эътимоднокии, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ дар заминаи истифодаи васеи адабиёти илмӣ, стратегияҳо ва барномаҳои давлатӣ, хулосаҳо ва натиҷаҳои бадастомадаи таҳқиқот ифода меёбад.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ. Саҳми шахсии муаллиф, пеш аз ҳама дар он зоҳир мегардад, ки бо истифода аз адабиёти васеи илмӣ кӯшиш намудааст, ки асосҳои назариявӣ ва методологии самтҳои татбиқи сиёсати инноватсионии давлатро дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди таҳлил ва омӯзиш қарор диҳад. Дар таҳқиқоти мазкур муаллиф бо дарназардошти ба эътибор гирифтани хусусиятҳои сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва имкониятҳои илмиву захираҳои зеҳнии мамлакат, якҷанд самтҳои сиёсати инноватсионии давлат аз қабili самтҳои афзалиятнок ва имкониятҳои амалишавии сиёсати инноватсионӣ ва таҳияи механизмҳои рушди онро таҳқиқу таҳлил намудааст. Аз рӯи натиҷаҳои таҳлил вобаста ба мавзӯи мазкур мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои илмӣ ҷоп намудааст. Инчунин, вобаста ба мавзӯи мазкур муаллиф дар бисёре аз конференсияҳои сатҳи ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ натиҷаҳои таҳқиқро баррасӣ намудааст.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Довталаби дараҷаи илмӣ вабаста ба мавзӯ ва моҳияти диссертатсия

шаш мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии атестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр намудааст. Инчунин, аз рӯи мавзӯи диссертатсия бо шаш маърузаи илмӣ дигар дар конференсияҳои сатҳи байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ баромад намуда, онҳоро ба нашр расонидааст. Интишороти довталаб ба талаботи бандҳои 34-35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267, (бо тағйири иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023, №295), тасдиқ гардидааст, мувофиқат менамояд.

Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он. Диссертатсияи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ дар мавзӯи «Сиёсати инноватсионии давлат ва хусусиятҳои он дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон» аҳаммияти баланди илмӣ назариявӣ ва амалиро доро мебошад. Муаллиф дар рафти таҳқиқот мафҳуми категорияҳо ва хусусиятҳои сиёсати инноватсиониро мавриди омӯзиш қарор дода, раванди амалишавии мавзӯи мазкурро дар шароити Тоҷикистони муосир нишон додааст.

Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия. Диссертатсияи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ аз муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, се боб, шаш зербоб, ҳулоса, тавсияҳои умумии натиҷаҳои таҳқиқот ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат мебошад. Ҳаҷми умумии диссертатсия 192 саҳифаи матни компютериро ташкил медиҳад.

Боби якуми диссертатсия «Асосҳои назариявӣ методологии омӯзиши сиёсати инноватсионии давлат» унвон дошта, аз ду зербоб иборат мебошад. Дар зербоби якуми боби мазкур бо истифода аз адабиёти васеи илмӣ мафҳум ва моҳияти сиёсати инноватсионӣ аз назари концептуалӣ ва аҳаммияти он барои рушди инкишофи ҷомеа ошкор карда шудааст. Дар ин зербоб мазмун ва хусусиятҳои сиёсати инноватсионии давлат, равишҳо аз тафовути мактабҳои илмӣ вобаста ба мафҳуми сиёсати инноватсионӣ, хусусиятҳои соҳавии татбиқи инноватсияҳо, инчунин таҳаввули ҳуди падида дар шароити пешрафти босуръати илмӣ техникӣ ва дигаргуниҳои ҷаҳонӣ мавриди таҳлил ва омӯзиш қарор гирифтаанд. Дар зербоби дуюми боби якуми диссертатсия принципҳо ва шартҳои татбиқи сиёсати давлатии инноватсионӣ аз қабилӣ принципҳои афзалияти рушди илмӣ техникӣ, ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти давлатӣ дар ҳама сатҳҳо, дастгирии таҳқиқот ва бахшҳои илмӣ, таъмини фазои мусоиди инноватсионӣ, ҳавасмандгардонии ҳамкорӣ давлат, соҳибдорӣ ва ҷомеаи илмӣ мавридид таҳлил ва баррасӣ қарор дода шуда, давлатҳо сиёсати

инноватсиониро барои рушди иқтисодӣ ва иҷтимоии худ тартиб, танзим ва тақвият мебахшад.

Боби дуюми диссертатсия «Сиёсати инноватсионии давлат: заминаҳо ва низоми муқоисаҳо» номгузорӣ карда шуда, аз ду зербоб иборат мебошад. Дар зербоби якуми боби мазкур сиёсати инноватсионӣ ва хусусиятҳои муҳими он дар кишварҳои хориҷӣ таҳлил гардида, таҷрибаи кишварҳои пешрафта ва намунаҳои муваффақи онҳо дар соҳаи сиёсати инноватсионии давлатӣ (дар мисоли давлатҳои ИМА, Сингапур, Кореяи Ҷанубӣ, Олмон, Малайзия, Ҷумҳурии мардумии Чин) барои давлатҳои рӯ ба инкишоф аз ҷумла Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсия гардидааст. Дар зербоби дуюми боби дуюми диссертатсия заминаҳои сиёсӣ-ҳуқуқии ташаккули сиёсати инноватсионӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо истифода аз санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ, стратегия, қарорҳои Ҳукумат, фарномаҳои Президент ва барномаҳои давлатӣ марҳилаҳои ташаккулёбии сиёсати инноватсионӣ аз рӯзҳои аввали соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди омӯзиш қарор гирифтааст. Дар зербоби мазкур дар асоси таҳлилҳои гузаронидашудаи муаллиф низоми санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ, ки дар ташаккулёбии сиёсати инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти зарури доранд, таҳияи ва пешниҳоди карда шудааст. Мусаллам аст, ки сиёсати инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон системаи мақсадноки принципҳо ва механизмҳои мебошад, ки ба рушди равандҳои инноватсионии соҳаҳои гуногуни фаъолияти давлат нигаронида шудааст.

Дар боби сеюми диссертатсия «Самтҳои татбиқи сиёсати инноватсионӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», ном гирифта аз ду зербоб иборат мебошад. Дар он бештар ба масъалаҳои ташаккули сиёсати инноватсионӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон, механизмҳо, афзалиятҳо ва имкониятҳои амалишавии он таваҷҷуҳ зоҳир карда шудааст. Дар зербоби якуми боби сеюм механизмҳои амалишавии сиёсати инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити муосир, аз ҷумла механизмҳои сиёсӣ-ҳуқуқӣ дар мисоли ҳамкорӣ бо созмонҳои байналмилалӣ, иштирок дар лоиҳаҳои байналмилалӣ илмию технологӣ, инчунин ҳамгирӣ ба шабакаҳо ва платформаҳои инноватсионии ҷаҳонӣ ва механизмҳои институтсионалии сиёсати инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мисоли таъсиси ниҳодҳои, ки дар заминаҳои самаранокӣ ва объективии рушди дурнамои устувори сиёсати инноватсионӣ дар Тоҷикистон фаъолият менамоянд, таҳлил карда шудаанд. Дар зербоби дуюми боби сеюм самтҳои афзалиятнок ва имкониятҳои амалишавии сиёсати инноватсионӣ дар шароити Тоҷикистони муосир таҳлил гардида,

доир ба рушди сиёсати инноватсионӣ пешниҳодҳои муфид арзёби гардидааст. Гуфтан мумкин аст, ки татбиқи сиёсати инноватсионии давлат тамоми ҷанбаҳо ва захирахоро фаро мегирад. Ин имкон медиҳад, ки стратегия ва тадбирҳои ҳавасмандгардонии рушди инноватсионӣ технология таҳия ва татбиқи самаранокро фароҳам оваранд.

Дар хулосаи диссертатсия Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ натиҷаҳои таҳқиқотро ҷамъбаст намуда, бо мақсади татбиқи самараноки сиёсати инноватсионӣ тавсияҳои мушаххаси илман асоснокшударо баён намудааст.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсия ва автореферати Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ бо риояи муқаррароти Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ, ки бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз 27 декабри соли 2024, таҳти №493, тасдиқ гардидааст, ба расмият дароварда шудааст.

Мутобиқати таҳассуси илмӣ довталаб ба дараҷаи илмӣ. Довталаби дараҷаи илмӣ аз рӯи ихтисоси мазкур дар назди кафедраи сиёсатшиносӣ ва муносибатҳои байналхалқии Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав зинаи унвонҷӯйиро гузаштааст. Таҳассуси илмӣ ва мақолаҳои ҷопнамудаи Набизода Э.Қ. ба ихтисоси илмӣ 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мутобиқат менамояд. Муаллиф доир ба мазмун ва муҳтавои кори илмӣ худ дар ҷандин ҳамоишҳои илмӣ маъруза намудааст. Дар асоси гуфтаҳои боло хулоса намудан, мумкин аст, ки таҳассуси илмӣ Набизода Э.Қ. ба дараҷаи илмӣ мазкур мувофиқ мебошад.

Эродҳо ва ҳолатҳои баҳсталаб доир ба диссертатсия. Дар баробари муваффақиятҳои назарраси илмӣ дар таҳқиқоти мазкур, ба андешаи мо чунин норасоиҳо низ дида мешаванд:

1. Агар муаллиф ба таҳлили санадҳои байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон онҳоро дар самти ҳамкориҳо ва татбиқи сиёсати инноватсионӣ қабул кардаанд, таваҷҷуҳ мекард арзиши илмӣ кори мазкур боз ҳам баландтар мегардид;
2. Муаллиф дар зербоби якуми боби дуюм «Сиёсати инноватсионӣ ва хусусиятҳои муҳими он дар кишварҳои хориҷӣ»-ро мавриди таҳлил ва омӯзиш қарор додааст. Агар дар зербоби мазкур таҳқиқоти анҷомдодаро боз ҳам ба таври васеътар таҳлил мекард, аҳамияти илмӣ он афзалтар мегардид.

3. Зимни баррасии масъалаҳои мавриди назар муаллиф дар зербоби дуюми боби сеюм доир ба амалияи рақамикунории хизматрасониҳои давлатӣ ҳамчун имкониятҳои амалишавии сиёсати инноватсионии давлат дар тақия ба санадҳои меъёрий-ҳуқуқӣ диққат меодод хубтар мешуд;
4. Дар матни диссертатсия баъзан хатоҳои имлоиву техникӣ, ба назар мерасанд.

Ҳамин тариқ, эродҳо ва камудиҳои зикршуда дар маҷмӯъ, арзиши илмию амалии диссертатсияи мазкурро коста намекунанд ва ба муҳтавои қор таъсири манфии зиёд намерасонанд.

Автореферати диссертатсия дар асоси талаботи муқарраргардида, барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ таҳия гардида, муҳтавои асосии қори диссертатсиониро ташкил медиҳад. Дар автореферат хулоса ва натиҷаҳои таҳқиқот муфасссал баён гардидааст.

Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия. Диссертатсияи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ дар мавзӯи «Сиёсати инноватсионии давлат ва хусусиятҳои он дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ дар сатҳи зарурии илмӣ анҷом ёфта, аз ҷиҳати мазмун ва муҳтавои худ ба талаботи муқаррагардида, ҷавобгӯ мебошад. Диссертатсия ба талаботи бандҳои 31-33-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ гардидааст, мувофиқ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси интихобгардида мебошад.

Тақризи муассисаи пешбар дар асоси муқаррароти бандҳои 76-79 ва 81-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ гардидааст, таҳия ва пешниҳод шудааст.

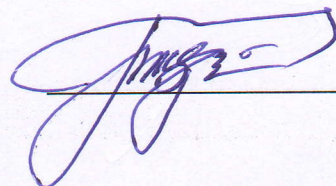
Тақриз аз ҷониби номзади илмҳои фалсафа, дотсенти кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносии Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода, Маҷидов Диловар Ҳафизович омода гардидааст.

Тақриз дар ҷаласаи кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносии Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода аз 27 августи соли 2025, протоколи №1 муҳокима ва тасдиқ шудааст.

Дар ҷаласа 15 нафар омӯзгорони кафедраи мазкур иштирок доштанд.
Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» – 15 нафар, «муқобил» – нест, «бетараф» – нест.

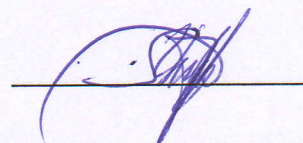
Раиси ҷаласа:

Номзади илмҳои фалсафа, дотсент,
мудири кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносӣ
Сулаймонов Баҳманёр Сайдихсоновӣ

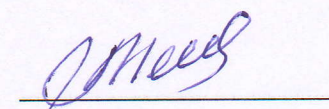
Эксперт:

Номзади илмҳои фалсафа, дотсенти
кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносӣ
Маҷидов Диловар Ҳафизовӣ

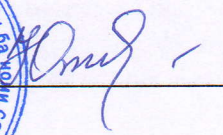
Котиби ҷаласа:

Муаллими калони кафедраи фалсафа
ва сиёсатшиносӣ
Мирова Нағзигул Раҳмоновна

Имзоҳои дотсент Сулаймонов Баҳманёр Сайдихсоновӣ,
дотсент Маҷидов Диловар Ҳафизовӣ
ва муаллими калон Мирова Нағзигул Раҳмоновнаро
тасдиқ менамоям:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои
хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улугзода
Юсупова Бибичон Ғаниҷоновна

Нишони муассисаи пешбар:
734019, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Ш. Душанбе, к. Муҳаммадиев 17/6
Тел.: (+992-37) 232-50-03
E-mail: rector@ddzt.tj